

Bilten

Broj 14, decembar 2011. godine

PREDSTAVNIŠTVO REPUBLIKE SRPSKE

USTANOVA ZA UNAPREĐENJE EKONOMSKE, NAUČNO-TEHNIČKE,
KULTURNE I SPORTSKE SARADNJE IZMEĐU REPUBLIKE SRPSKE
I REPUBLIKE SRBIJE

IZDVAJAMO

ZAJEDNIČKA SJEDNICA VLADA SRBIJE I SRPSKE
PREDSTAVLJAMO: "BANJALUČKI DANI VINA"

TURIZAM: NACIONALNI PARK "SUTJESKA"

OPŠTINE RS: HAN PIJESAK

PREDSTAVNIŠTVO REPUBLIKE SRPSKE U SRBIJI

Bulevar despota Stefana 4/IV
Beograd, Srbija

Tel: 00 381 11 324 6633

Faks: 00 381 11 323 8633

E-mail: predstavnistvo@predstavnistvorsbg.rs

Sadržaj

U fokusu

Zajednička sjednica vlada Srbije i Srpske	3
---	---

Investicije

Svečano otvorena dionica autoputa Gradiška - Mahovljani	5
---	---

Jubileji

U susret dvadesetom rođendanu Republike srpske	7
--	---

Predstavljamo

Banjalučki "Dani vina 2011"	8
-----------------------------------	---

Turizam

Nacionalni park "Sutjeska"	10
----------------------------------	----

Opštine RS

Han Pijesak	14
-------------------	----

U fokusu

Zajednička sjednica vlada Srbije i Srpske

Premijeri Srbije i Srpske Mirko Cvetković i Aleksandar Džombić

Polovinom prošlog mjeseca u Beogradu je održana druga po redu zajednička sjednica vlada Republike Srbije i Republike Srpske. Dvije vlade su tom prilikom donijele odluku da u okviru specijalnih i paralelnih veza i dalje razvijaju međusobnu saradnju koja je tokom minule godine dostigla zavidan nivo.

Da se ne radi samo o obostrano iskrenim željama predstavnika istog naroda u dvije susjedne države pokazali su već rezultati prve zajedničke sjednice održane u martu u Banjaluci kada su, pored ostalog, potpisani ugovori o namjenskim kreditima za nabavku 200 vagona za potrebe željeznica RS odnosno za nabavku računarske opreme za

škole u Srpskoj u ukupnoj vrijednosti od 21 milion konvertibilnih maraka.

Ovoga puta, bilo je riječi o saradnji u oblasti energetike, namjenske industrije, zdravstva i školstva. A između ostalog, valja istaći i više konkretnih zaključaka. Donesena je tako odluka o izradi studije komplementarnosti privreda Srbije i Srpske koja bi treba-

U fokusu

lo da predstavljala stratešku osnovu za unapređenje saradnje u mnogim do sada nepokrivenim oblastima. Tu su, takođe, i odluke o zajedničkom angažovanju sredstava i kadrova na formiranju Instituta "Ivo Andrić" u okviru kompleksa Kamengrada u Višegradu, te solidarnom finansiranju

Memorijalnog centra Donja Republike Srbije. Treba dodati Gradina kao jednog od najve-

da su Srbija i Srpska u među-

Na konferenciji za novinare, održanoj nakon završetka sjednice, premijer Mirko Cvetković je istakao da "postoji velika saglasnost u svim važnim pitanjima", da "su bilateralni odnosi na visokom nivou", da je "i ovo ga puta potvrđena bliskost Srbije i Srpske", da je "očigledno obostrano raspoloženje da našu bratsku saradnju i dalje širimo i unapređujemo". Premijer Aleksandar Džombić je rekao da saradnja u okviru specijalnih veza "nikad nije bila bolja". A zatim dodao da je "za Srpsku izuzetno značajan svaki oblik saradnje sa Srbijom, ali da to posebno važi za Studiju o komplementarnosti privreda jer će dati novi pravac zajedničkom ekonomskom razvoju". I na kraju je najavio narednu zajedničku sjednicu dvije vlade koja će vjerovatno biti održana u Trebinju.

Три споразума

Послије заједничке сједнице у Београду, потписана су три споразума. Министар унутрашњих послова Србије Ивица Дачић и његов колега из Републике Српске Станислав Чађо потписали су Меморандум о разумијевању министарстава унутрашњих послова.

Потписан је имплементациони уговор о робном кредиту Министарства финансија Србије и РС у вагоноградњи и информационијм технологијама. Уговор су потписали државни секретар Душан Никеџић и министар финансија РС Зоран Тегелтија.

Меморандум о разумијевању српског Министарства животне средине, рурдарства и просторног планирања и Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију РС потписали су државни секретар српског министарства Бојан Ђурић и министарка из РС Сребренка Голић.

ćih srpskih stratišta u Drugom svjetskom ratu. Napokon, odlučeno je o pozajmici 20 hiljada tona žita iz Robnih rezervi

vremenu potpisale 27 sporazuma o saradnji u različitim oblastima života i rada i da je u pripremi još šest.

Investicije

Svečano otvorena dionica autoputa Gradiška - Mahovljani

Otvaranju dionice od nekoliko desetina kilometara jednog puta uvijek obilježava konkretan civilizacijski napredak jer poboljšava komunikacije među krajevima i ljudima, olakšava transportne i trgovačke veze, stvara infrastrukturnu osnovu za nove privredne iskorake. Autoput Banjaluka – Gradiška za Republiku Srpsku i njene žitelje znači sve to ali i mnogo više od toga jer za njih predstavlja kopču sa magistralnom saobraćajnicom Beograd-Zagreb, a to će reći i modernu i brzu vezu sa svijetom na četiri saobraćajne trake. Svi oni koji su posljednjih desetak godina dolazili u RS i

njenu prijestonicu ili odlazili iz nje dobro znaju da je taj pravac bio usko grlo. Sada već stari, tijesan i spor put kroz brojna naseljena mjesta, sa mnogo oštih krivina, sa brojnim ograničenjima brzine, sa rizičnim pretrčavanjima pješaka, sa brojnim saobraćajnim udesima i sl. bio je razlog da je autoput Banjaluka-Gradiška bio neostvareni prioritet svih poslijeratnih vlada. Nedostak sredstava, stručnjaka i građevinske tehnike upućivao je na međunarodne tendere ali i odustajanja zbog nepovoljnih uslova koje su postavljali inostrane kreditori i koncesionari. Konačno RS se oslo-

nila na vlastite i materijalne i kadrovske resurse i poslije mnogo finansijskih i drugih problema i zastoja, koja su povremeno izazivali sumnje u domaće potencijale i zlurade komentare, dugogodišnji san pretvoren je u javu. Predsjednik Srpske Milorad Dodik i Predsjednik Srbije Boris Tadić su u mjestu Čatrnje kod Gradiške zajedno presjekli vrpcom i pustili u promet tridesetak km autoputa od Mahovljana do Gradiške čime je ovaj autoput stavljen u funkciju cijelom svojom dužinom, a RS ostvarila svoj najveći infrastrukturni projekat. Pored nekoliko stotina građana koji su podijelili

Investicije

veliku radost, ovoj svečanosti su prisustvovali i Aleksandar Džombić, premijer RS, Igor Radojičić, predsjednik Narodne skupštine RS, te potpredsjednici RS, ministri u Vladi RS, poslanici parlamenta RS, predstavnici brojnih lokalnih zajednica, javnih preduzeća, ali i brojne ugledne ličnosti iz javnog života RS. Na posebno zadovoljstvo svih prisutnih pozivu se odazvao i u svijetu proslavljeni režiser Emir Kusturica.

Vidno ponosan što je dugo osporavani projekat, koji će Srpsku povezati sa evropskim destinacijama, realizovan, predsjednik Dodik se odmah okrenuo novim planovima. "RS će nastaviti i dalje da gradi i u tome se ne smije zaustaviti, a sljedeće tačke koje treba povezati sa Banjalukom jesu Doboj, pa Bijeljina i napokon kopča sa Srbijom na Drini. To, naravno, mnogo košta ali autoput na kome stojimo je najjeftiniji od svih koji se grade u regionu, a direktna i indirektna korist je nemjerljivo veća. Nekoliko planiranih modernih saobraćajnih veza sa Srbijom moraju da budu izgrađene, jer bez njih kao i ovih s Hrvatskom RS nema perspektivu. Radujem se i mostu na Savi za koji je konačno postignut dogovor sa susjedima i kojim će ova trasa biti zaokružena, a mi se uključiti u tzv. panevropski koridor."

Obraćajući se okupljenima na otvaranju autoputa, predsjednik Tadić je istakao da mu je zadovoljstvo što prisustvuje ovoj svečanosti jer je za Srbiju od izuzetne važnosti

svaki neimarski poduhvat koji skraćuje put prema Banjaluci. "Želimo da i na drugim tačkama ostvarimo spojeve u infrastruktornom smislu, i kod Bijeljine i Višegrada, i zato činimo napor da obezbedimo finansiranje i projektovanje puta od Beograda prema Čačku, koji bi se račvao prema Crnoj Gori, te prema Višegradu", kazao je Tadić i dodao da će "autoput prema Doboju, koji bi kasnije bio nastavljen prema Bijeljini, stvoriti perspektivu za sve građane s obje strane Drine."

Premijer Džombić je naglasio višestruki, a posebno ekonomski, regionalni značaj ove moderne saobraćajnice, koja ne samo Banjaluku i ne samo ovaj dio RS povezuje sa najširim okruženjem, a zatim iznjee konkretne pokazatelje i planove. "Danas otvaramo drugu dionica autoputa u dužini od 26,5 kilometara, ali proljetos je otvorena dionica od 5,6 kilometara, te dva kilometra kod mahovljanske petlje, a upravo se radi modernizacija brze ceste Banjaluka - Klačnice, u dužini od devet kilometara... To sveukupno čini 43 kilometra moderne saobraćajnice, uključujući 10 nadvožnjaka, 5 mostova, 2 tunela i 2 podvožnjaka. Ove dionice su izvele domaće firme i dokazale sposobnost i znanje da i ubuduće mogu izvoditi značajne infrastrukturne projekte i izvan granica RS ... Infrastrukturni građevinski poduhvati su uvijek i svugdje bili generator razvoja, a blizina modernih saobraćajnica podsticaj za privredne inicijative.

Zato je vlada RS posvećena ovakvim projektima, a posebno onim koji se nadovezuju na već ostvarene u prošlom i na početku ovog mandata. Već se radi na odabiru izvođača radova na izgradnji mosta na Savi, a priprema se projekat izgradnje autoputa Banjaluka - Doboj čija izgradnja bi trebala da počne već na proljeće."

Nedeljko Čubrilo, ministar saobraćaja i veza RS, naglasio je da je "autoput Banjaluka - Gradiška sastavni dio mreže autoputeva koje je Vlada RS još 2006. godine sebi zacrtala kao zadatak. A uspješnom realizacijom ovog projekta sopstvenim snagama, pokazali smo da smo sposobni da radimo i tako složene projekte poštujući najviše evropske i svetske standard."

Okupljenima se obratio i Emir Kusturica, proslavljeni režiser, koji je rekao da su predsjednik RS Milorad Dodik i on devedesetih godina, još dok su bili dio tima Ante Markovića, posljednjeg jugoslovenskog premijera, sanjali o projektima kao što je ovaj autoput.

"U međuvremenu smo saznali da se napušta obrazac 'Evrope nacija' i da se pristupa novoj formi 'Evrope regija', pa se pitam ima li boljeg obrazca za jednu regiju na Balkanu gdje se političke ideje jednog čovjeka usklađuju s nacionalnim interesima te regije i gdje se dolazi do ovakvih rezultata", rekao je Kusturica i naglasio da je potrebno da razvijamo regije i sačuvamo svoj nacionalni identitet.

Jubileji

U susret dvadesetom rođendanu Republike srpske

Ove godine 9. januara Republika Srpska navršava dvadesetogodišnjicu svoga nastanka, pa će i njen rođendan biti proslavljen svečaniје nego inače. A pošto je istog dana krsna slava RS – Sveti Stefan, kao i svake godine u 9 časova ujutro biće održana Sveta Arhijerejska liturgija i slavski obred u Sabornom hramu Hrista Spasitelja.

Centralni događaj biće svečana akademija u 13 časova u dvorani „Borik“ koja će biti održana pod simboličnim nazivom „Republika Srpska – glas koji se čuje“. Ovaj naziv inspirisan je činjenicom da je Srpska jako dugo bila nadglasavana, preglasavana i ućutkivani, ali i da je, mudro i vješto politički vođena, posljednjih godina stasala i sazrela tako da njen snažan i jasan glas danas nadaleko odjekuje. A Republika Srpska je definitivno izgradila status ravnopravnog sagovornika i partnera čiji stavovi se napokon slušaju i uvažavaju. Zato Srpska proslavlja svoj veliki jubilej sa političkim institucijama koje djeluju punim kapacitetom u službi svih svojih stanovnika. Ali je, istovremeno, otvorena

za regionalnu saradnju, nove ideje i pozitivne inicijative na političkom, ekonomskom, kulturnom i sportskom polju.

Odbor za proslavu koji je odabrao i ostala konačna rješenja, usvojio scenarij svečane akademije kao i program i pro-

javnog, kulturnog i političkog života.

Protokolom je predviđeno polaganje vijenaca na Spomenik palim borcima Vojske RS, polaganje vijenaca na Trgu palih boraca NOR-a, na Spomen-kosturnici na Gradskom

groblju u Banjaluci i Spomenik banjalučkim bebama na Trgu srpskih junaka u Banjaluci, a u Modriči će biti položeno cvijeće na grob pokojnog Milana Jelića,

predsjednika Republike Srpske.

Usvojen je i već promovisan logotip kojim će biti obilježen jubilej i koji će na svim zvaničnim dokumentima biti korišćen tokom čitave 2012. godine. Sastoji se od elementa zastave, odnosno crvene, plave i bijele boje i mape RS, dok stilizovana traka simboliše razvojnu razvojni put Srpske ka budućnosti i naglašava značaj nacionalnog identiteta. A pripremljena su i rješenja poštanskih marki sa jubilarnim datumom.

Program RTRS biće 9. januara u cjelini posvećen proslavi velikog praznika Republike Srpske.

tokol proslave Dana i Krsne slave RS, najavio je za uveče u 20 i 30 časova spektakularnu prezentaciju na otvorenom iz istorije, kulturne baštine, prirodnog bogatstva i privrednih potencijala RS. Biće realizovana u najnovijoj tehnologiji 3D u trajanju od šest sati na fasadi Banskih dvora koja će doživjeti zanimljive vizuelne metamorfoze. A veliki jubilej RS biće na odgovarajući način obilježen i distriktu Brčko.

U 15 časova u Administrativnom centru Vlade biće održan svečani prijem koji priređuje predsjednik Republike Srpske a, kako je predviđeno, Predsjednik će tokom dana primiti istaknute ličnosti iz

Predstavljamo

Banjalučki “Dani vina 2011”

Banjaluka je ovih dana bila u znaku vina. Raznovrsnim programom obilježena je jubilara deseta godišnjica već tradicionalne manifestacije „Dani vina“ u organizaciji ovdašnjeg Rotary kluba. U muzičkom paviljonu u parku „Petar Kočić“, za goste i građane priređena je javna degustacija vina proizvedenih na području banjalučke regije. Točeni su najpoznatiji brendovi vodećih regionalnih vinarija „Jungić“, „Kastel“, „Đukić“, „Bonaventura“ i dr. koji su lokalnim i gostujućim vinopijama i enolozima mogli da posvjedoče da krajiški vinari postaju sve ozbiljnija konkurencija starijim

i nadaleko čuvenim hercegovačkim kolegama. Banjaluka je u jednom periodu „protjerala“ vinsku kulturu, a sada je na opšte zadovoljstvo vraća na njeno staro mjesto.

Dobro raspoložene učesnike i goste „Dana vina - Banjaluka 2011“ pozdravio je predsjednik Organizacionog odbora Vojislav Trkulja. „Ova regija danas ima kavalitetna flaširana vina sa geografskim porijeklom, ali to je rezultat desetogodišnjeg organizovanog i sistematskog rada na unapređivanju vinarstva i vinogradarstva i povoljnih prirodnih uslova. Razvoj je očigledan, kako u širenju površi-

na pod vinovom lozom, tako i u spravljanju najkvalitetnijih vina.“

Uveče, u Kristalnoj dvorani Hotela „Bosna“, održana je zvanična svečanost jubilarne vinske smotre. Tu, na tradicionalnom Vinskom balu, okupili su se organizatori i njihovi prijatelji iz većeg broja rotary klubova iz Srbije, Federacije BiH i Hrvatske.

Uz svečanu večeru, probrana vina i bogat kulturno-zabavni program, proglašeni su, kao što je svih ovih godina uobičajeno, najbolji vinari i vinogradari.

Vinarija „Kastel“ bila je najuspješnija u nekoliko ka-

Predstavljamo

tegorija na jubilarnim desetim „Danima vina Banjaluka 2011“. Stručna komisija od-

vinogradara proglašen je Ljubo Ljepojević a posebno priznanje dobio je vinar Vlado

lučila je da prva nagrada u kategoriji najbolje bijelo vino pripadne Bojanu Rsioviću iz „Jablana“. U konkurenciji najboljih crnih odnosno crvenih vina pobijedio je Miroslav Đukić iz Slatine. Za najboljeg

Strukelj. Najuspješniji vinari i vinogradari dobiće na poklon od banjalučkog Centra za unapređenje sela po hiljadu sdnica vinove loze i nagradnu stručnu ekskurziju u čuvenu vinariju Tikveš u Makedoniji.

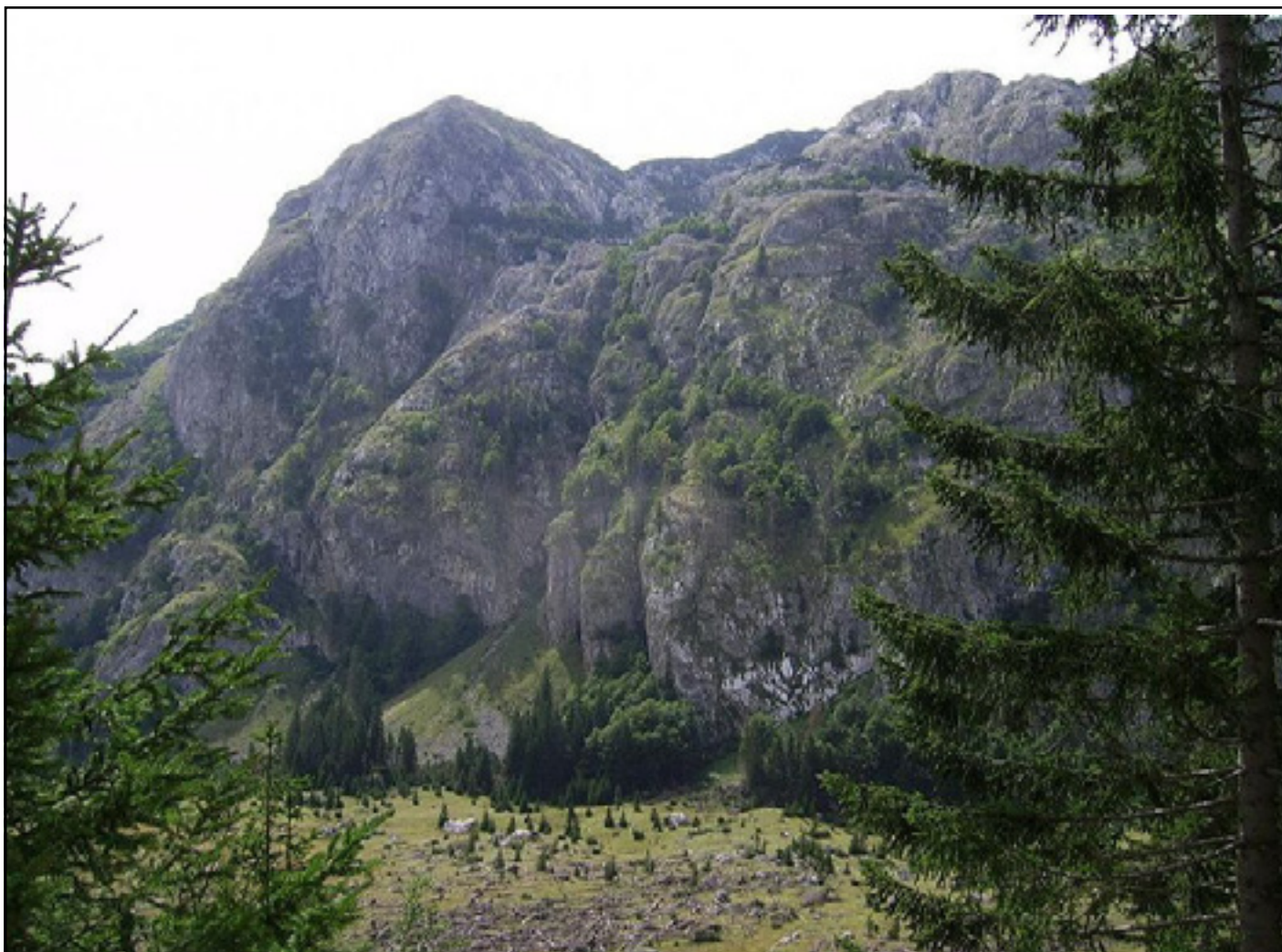
Uz pohvale za kontinuiran desetogodišnji napredak, predsjednik žirija profesor dr Slobodan Jović sa beogradskog Poljoprivrednog fakulteta dao

je savjet vinarima banjalučke regije. „Ako želite dobro vino, treba da smanjite prinose, a tehnologije prerade grožđa prilagodite određenoj sorti i željenom tipu vina. Svaka godina je drugačija, jer vinova loza je majka vina, zemljište - otac, a klima - sudbin“, rekao je naš ugledni enolog.

Banjalučkim proizvođačima vina koji su već zauzeli markantne pozicije na regionalnoj vinskoj karti ne manjka ambicija i već planiraju vinski put poput onog u Hercegovini. A kao i do sada mogu da računaju na entuzijazam i podršku banjalučkih rotarijanaca.

Turizam

Nacionalni park “Sutjeska”

Nacionalni park “Sutjeska” obuhvata šire područje Sutjeske, uključujući strogo zaštićeni rezervat Perućicu, kao i dijelove planina Maglića, Volujaka i Zelengore. Proglašenjem ovog podrzja Nacionalnim parkom, 1962. godine, u njegove granice ušli su, može se slobodno reći najljepši dijelovi tri hercegovačke opštine: Foče, Gacka i Kalinovika. Ukupna površina Parka iznosi 17.250 ha, od čega je

preko 66% pokriveno šumama, a ostali dio čine pašnjaci, livade i goleti iznad gornje granice šume. Pored toga, Nacionalni park „Sutjeska“ gazduje i bogatim lovištem, veličine 53.700 ha.

Ljepota ovog područja ogleda se, prije svega, u ekstremnoj raznolikosti pejzaža od pitmoih dolina, gustih šumskih kompleksa, prostranih planinskih pašnjaka, do visokih, stjenovitih planinskih

vrhova. Tu su i prelijepa glečerska jezera Zelngore, zbog svoje ljepote nazvana „gorske oči“, duboki kanjini rijeka i mnogobrojni brzi potoci i kristalno bistri i hladni izvori.

Prirodni rezervat Perućica

Slaba nastanjenost i teška prisutpačnost, bili su dugo glavni razlog što je veoma mali broj ljudi imao priliku da iskusiti sva čuda kojim je priroda u

Turizam

izobilju darovala ovo područje. Pri likom izrade Plana gazdovanja šuma- ma 1938. godine u predjelu Maglića, komisija koja je radila taj posao, u uvali između Volujaka, Maglića i Snježnice pro- nalazi izuzetne primjerke jele, bukve i smrče, sa pojedinim stabli- ma visine preko 50 m i sa pravim bogatstvom drv- ne mase od preko 1.000 kubnih me- tara po hektaru. U tom gotovo nedo- stupnom kanjonu

rječice Perućice, gdje ljudska la . zapremina, visina stabala i noga slabo da je ikada kroči- ljepota šuma bila je bez prem-

NP „Sutjeska“ - osnovni podaci

- Nalazi se na tromedi BiH, Srbije i Crne Gore (opštine Foča, Gacko, Kalinovik), 100 km od Međunarodnog aerodroma Sarajevo.
- Proglašen je nacionalnim parkom 1962. godine.
- Član je Evropske federacije parkova od 1984. godine
- Predstavlja najraznovrsniji kompleks ekosistema na području BiH i jedan od najraznovrsnijih na području jugoistočne Evrope
- Perućica - najveća sačuvana prašuma u Evropi, jedinstvena po svojoj ljepoti
- Maglić - najveći planinski vrh u BiH (2386m)
- Bogata fauna i flora: Veliki broj endemskih biljnih vrsta
- 8 glečerskih jezera, lovište od 43.000 ha i najveći otvoreni bazen na Balkanu
- Mnogobrojni spomenici starije i novije historije
- U neposrednoj blizini nalazi se drugi po veličini kanjon na svijetu

ca u Dinaridima. Kao rezultat ovog otkrića, Vlada Republike Bosne i Hercegovine donijela je odluku da se ovo područje izuzme iz redovnog korišće- nja i 1952. godine je prašuma Perućica proglašena strogo zaštićenim prirodnim rezerva- tom, koji se isključivo koristi za nauku i obrazovanje. Peru- ćica predstavlja mali ostatak iskonske prirode sa bogatim multifunkcionalnim biodiver- zitetom i zaslužuje da u pot- punosti bude zaštićena za sa- dašnje i buduće generacije.

Nacionalni park „Sutje- ska“ je planinsko područje sa nizom vrhova od preko 2.000 m/nv, a Maglić, sa svojih 2.386 m je najviši vrh u BiH. Ovdje planinari i drugi ljubitelji pri- rode uvijek i iznova otkrivaju nešto čudesno i neponovljivo. Vrlo su popularne tradicio- nalne planinarske akcije Vi-

Turizam

Hotel „Sutjeska“

- Nalazi se u centru Nacionalnog parka na Tjentištu
- Planom gazdovanja i Akcionim planom Vlade Republike Srpske predviđeno je dugoročno koncesiono ulaganje
- Vrijednost investicije:
- za građevinsku rekonstrukciju objekta 1 milion evra
- za uređenje enterijera oko 5 miliona evra

dovdanski pohod na Maglić i „Jezera Zelengore“ koja svaki put okupe veliki broj istinskih ljubitelja planine.

Na Zelengori i padinama Maglića i Volujka ljeti ožive katuni, ljetnja stočarska naselja, gdje stočari iz Hercegovine i Crne Gore po vjekovnoj tradiciji izgone stoku, da bi tu ostali do prvih jesenjih dana. Planinski pašnjaci tada obijele stadima ovaca, a sir i kajmak spravljen na način kako se to vijekovima radi je vrhunac onoga što se danas naziva zdrava hrana.

U Nacionalnom parku „Sutjeska“, na relativno malom prostoru, skoncentrisano je ogromno blago biljnog i ži-

votinjskog svijeta, tako da je ovo područje bilo meta mnogobrojnim naučnicima, botaničarima, šumskim stručnjacima, geolozima, zooolozima... Ovdje je zastupljeno preko 2.600 vrsta vaskularnih biljaka, sa velikim procentom endemičnih i rijetkih vrsta. Bogata flora sadrži listu od preko 100 vrsta jestivih gljiva, kao i velikibroj vrsta sa Crvene liste, tj. rijetkih, ugroženih i osjetljivih.

Nacionalni park član Europark-a

Životinjski svijet Nacionalnog parka „Sutjeska“ je takođe izuzetno bogat. U gu-

Turizam

stim šumama i po planinskim vrletima obitavaju gotovo sve vrste tipične za balkanski planinski sistem. Registrovano je oko 140 vrsta ptica. Planinski potoci i rječice su bogate pastrmkom. Po svemu tome ovo područje je jedinstveno u Evropi.

Ovo mjesto susreta Bosne, Hercegovine i Crne Gore bogato je kako starijom tako i novijom istorijom. Na Tjentištu i okolini nalazi se niz spomenika posvećenih Bitci na Sutjesci, koja je vođena na ovim prostorima od sredine maja do sredine juna 1943. godine. Impozantan je Spomenik, djelo Miodraga Živkovića, a svojom ljepotom i uklopljenošću u ambijent izdvaja se spomen kuća „Bitka na Sutjesci“, rad beogradskog arhitekta Ranka Radovića. Ostaci starih gradova Vratara i Todevca, mnogobrojni grobni tumuli i srednjovjekovni stećci, svjedoče o prošlosti ovih krajeva.

Nacionalni park „Sutjeska“ se danas kao član evropske federacije parkova EURO-PARK organizuje i razvija kao moderan i funkcionalan park koji razvija one djelatnosti koje su u funkciji zaštite i

razvoja čitavog ovog područja. U okviru ovog parka prirodi se dopušta da se slobodno razvija, štiti se prirodna dinamika cjelokupnog ekosistema. Ovaj park nastoji da zaštiti prirod-

na naslijeđe za sadašnjost i budućnost. U skladu s tim, nedavno je promovisan i projekat podizanja botaničke bašte.

Nacionalni park ne isključuje ljude. Naprotiv, dobrodošli su svi oni koji vole prirodu i koji pružaju podršku naporima da se ona očuva. Ovdjije se razvija duboka lična veza sa prirodom koja je tako važna za pravilno raumijevanje složenih procesa unutar živih zajednica. Zajedno sa zaštitom i istraživanjem i obrazovanje ljudi o prirodi i ukazivanje na značaj njenog očuvanja, važan je zadatak ovog nacionalnog parka.

Zašto ulagati u Nacionalni park „Sutjeska“?

- Izuzetno atraktivno prirodno i kulturno naslijeđe
- Veoma poznata turistička destinacija na području bivše Jugoslavije
- Na trasi puta Sarajevo - Dubrovnik i Beograd - Crnogorsko primorje
- Usvojen Plan gazdovanja (Menadžmetn plan) 2003 - 2012. godine
- Nizak nivo zagađenosti i klima pogoduju razvoju turizma u svim sezonama
- Pogodan za razvoj kompleksne turističke ponude

Opštine RS

Han Pijesak

Opština Han Pijesak smještena je u sjeveroistočnom dijelu Republike Srpske i Bosne i Hercegovine, sa krajnjim koordinatama 43°58' i 44°18' sjeverne geografske širine te 18°45' i 19°09' istočne geografske dužine. Graniči se sa opštinama Sokolac, Olovo, Vlasenica, Milići i Rogatica. Zauzima površinu od 34.200 ha, što predstavlja 1,2% površine Republike Srpske i 0,6% površine Bosne i Hercegovine.

S obzirom da pripada

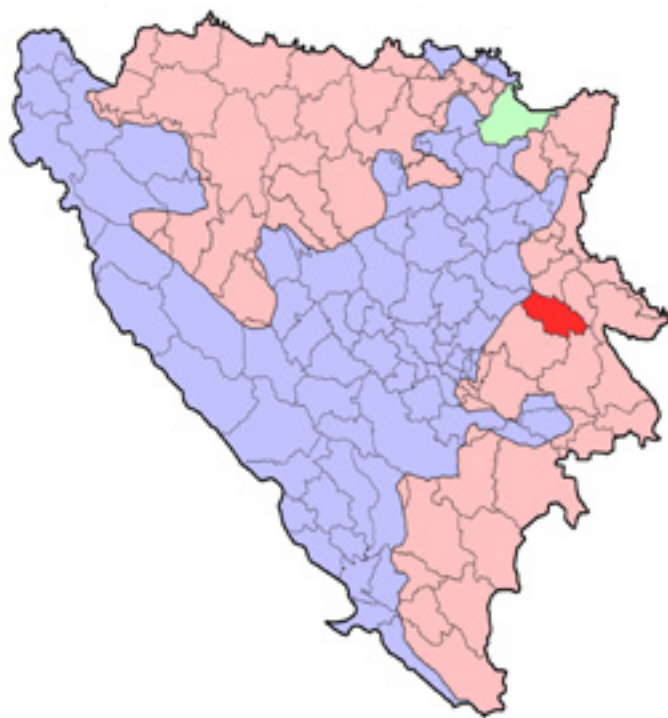
se najviše kote nalaze na visini Velikog Žepa sa 1537 metara, Trešnjevca sa 1245 metara, Javornika sa 1219 metara i Višočnika sa 1250 metara. Samo naselje Han Pijesak se nalazi na nadmorskoj visini od 1100 metara.

Geografski položaj i relativno velike nadmorske visine usloveli su prisustvo planinske klime, sa manjim uticajem kontinentalne klime u toku godine, koja se odlikuje dugim i sniježnim zimama i kratkim

relativno niska i iznosi 108,9 mm³/m², ali su padavine ravnomjerno raspoređene u toku godine, tako da ih ovo područje ima dovoljno. Od ukupnih količina padavina, 30% otpada na sniježne padavine, a snijeg se zadržava preko 120 dana u godini, sa prosječnom visinom od 30 do 40 cm. Po količinama padavina zimski mjeseci su siromašniji od ljetnih, a padavine su najobilnije u mjesecu junu, julu i avgustu, odnosno u toku vegetacionog perioda, kada su najpotrebnije za rast i razvoj šumskog drveća i ostale šumske vegetacije. Mart je mjesec sa najmanjom količinom padavina.

Na području opštine, broj vjetrovitih dana preovlađuje nad danima bez vjetra. Najzastupljeniji su sjeverac i južni vjetar. U zimskom periodu preovlađuju jugozapadni i sjeveroistočni vjetrovi, koji donose sniježne padavine i čija brzina iznosi od 1,5 do 2,2 m/sek. U periodu od marta pa sve do septembra preovlađuju vjetrovi koji dolaze sa istoka i sjeverozapada, čija brzina iznosi od 1,2 do 2,1 m/sek. Najjači vjetrovi su u februaru i aprilu, a vjetrovitost u velikoj

dijelu unutrašnjih Dinarida, opština Han Pijesak ima odlike brdsko-planinskog područja, gdje dominiraju površine iznad 1000 metara nadmorske visine. Srednja nadmorska visina iznosi 1070 metara, dok

ljetima. Najhladniji mjesec u godini je januar, sa srednjom temperaturom od -4,5 stepeni Celzijusa, a najtopliji juli, sa srednjom temperaturom od 20 stepeni Celzijusa. Prosječna godišnja količina padavina je

Opštine RS

Panorama Han Pijeska

mjeri umanjuje vlažnost vazduha, koja je relativno visoka i iznosi prosječno 78% godišnje.

Godišnja raspodjela oblačnosti je takva da je oblačniji dio godine zima, dok je u ljetnoj polovini godine ona mala (ispod 50%), što objašnjava dosta veliko trajanje sunca na području opštine, u godišnjem prosjeku od 1900 do 2000 sati.

PRIRODNI RESURSI

Područje opštine Han Pijesak predstavlja jedno od najbogatijih područja šuma-

ma kao prirodnim resursom, ne samo u Republici Srpskoj nego i u BiH.

Kada su u pitanju vrste šuma Hanpjesačkog šumsko-privrednog područja, radi se o mješovitim šumama jele, smrče i bukve sa bijelim borom, u koje je uprskan i planinski javor, a koje pripadaju visoko-ekonomskim šumama sa prirodnom obnovom. Vještačko pošumljavanje sadnjom sadnica vrši se u zanemarljivom obimu zbog nedostataka površina za pošumljavanje. U predmetnim šumama prisutno je veoma kvalitetno prirodno podmlađivanje sastojina.

Šume na području opštine Han Pijesak pripadaju šumskoprivrednom području „Hanpjesačkom“, čija je ukupna površina 21.503 ha, od čega na površinu pod šumom otpada 20.766 ha, što je 60 % od cjelokupne površine opštine. Prema podacima iz šumskoprivredne osnove, čija je važnost period 01.01.2008-31.12.2017. god., i to prema najosnovnijim taksacionim podacima (zalihe i prirast drvene mase), moguća godišnja sječiva drvena masa-etat je oko 115.000 m³.

Šumama na području opštine, odnosno navedenog

Opštine RS

Crkva svetog Pantelejmona

šumskoprivrednog područja gazduje JPŠ „Šume Republike Srpske“ AD Sokolac, ŠG „Višočnik“ Han Pijesak.

Ostali prirodni resursi su:

- značajne površine pod poljoprivrednim zemljištem, od kojih veliki dio otpada na pašnjake sa vrlo kvalitetnim sastavom trave;
- kvalitetna pitka voda;
- lovišta bogata divljači: medvjed, vuk, lisica, zec i druge vrste u manjem broju;
- šumsko sjeme, ljekovito šumsko bilje (kantaron, divlji luk-srijemuž, hajdučka trava, majčina dušica, lazarkinja, divlja kupina, divlja malina, smreka, glog, kičica, divlja lijeska i velebilje-bunika), jestive gljive (vrganj, pravi vrganj, proljetni vrganj, crni vrganj, jestiva krasnica, lisičarka, bukovača, mlječnica, biserka, bijela sunčanica i druge);

- velika količina ozona, po čemu se Han Pijesak nalazi na vodećem mjestu u Evropi;
- značajne količine građevinskog materijala: crvenog kamena „Romanita“ te šljunka, pijeska i sige;
- značajne količine drvenog otpada: grana, kore i četine u šumi, te okoraka i piljevine kod postrojenja za preradu drveta;
- destinacije za instaliranje žičara za vertikalni transport skijaša (Veliki i Mali Žep, Igrišta i Javornik).

Što se tiče hidroenergetskih potencijala, opština ne raspolaže rijekama koje imaju kapacitete (količinu vode) za proizvodnju energije, sem nekoliko manjih planinskih rječica, na čije kapacitete u hidroenergetskoj proizvodnji se ne može računati.

Opština Han Pijesak, kao i samo naselje, smještena je

na vododjelnici između sliva rijeke Drine i rijeke Bosne.

U slivu rijeke Drine nalazi se rječica koja nosi naziv Rijeka, čiji tok se formira od Širokog vrela, Velike Komnice i Male Komnice, od jačih izvora, te većeg broja manjih izvora koji izviru iz podnožja Velikog i Malog Žepa. Međutim, izvorište Male Komnice, a pri jačim sušama i Velika Komnica, presušuju, dok su Široko vrelo i nekoliko izvora vrlo stabilni i kod istih nije zabilježen prekid vodotoka. Sva navedena izvorišta, kao i vodotok Rijeke, nalaze se na području opštine Han Pijesak. Dvije decenije unazad dogodilo se da Rijeka postane pornica, čije uvoriste se isto tako nalazi na području opštine Han Pijesak (ispod sela Jelovci).

U slivu rijeke Bosne izvi-re i teče nekoliko rječica, i to: Bjesnica, Krivača, Varošnica i Pištica, koje u mjesnoj zajednici Pjenovac formiraju rijeku Stupčanicu. Ukoliko sušni period traje duže, i ove rječice presuše.

Svi navedeni vodotokovi predstavljaju značajan resurs za uzgoj potočne pastrmke, koja se ubraja u najkvalitetnije vrste ribe, što stvara mogućnost za bavljenje rekreativnim ribolovom.

Na području opštine postoji i značajan broj manjih izvora sa vrlo kvalitetnom vodom za piće.

Opština Han Pijesak ima očuvanu, ekološki čistu životnu sredinu i treba uložiti napore da ona i ostane takva. Zbog ogromne površine koja

Opštine RS

se nalazi pod šumom, treba raditi na podizanju svijesti stanovništva o značaju zdrave životne sredine, jer „tek kad posijećemo posljednje drvo, zagadimo posljednju rijeku, ulovimo posljednju ribu, shvatit ćemo da se novac ne može jesti“.

Na području naše opštine ne postoji neka ustanova ili NVO koja se bavi zaštitom životne sredine. Ne možemo se pohvaliti visokom sviješću stanovništva o potrebi očuvanja životne sredine, tako da još uvijek nalazimo divlje deponije i razbacano smeće.

Opština nije uradila Lokalni ekološki akcioni plan (LEAP), što je po Zakonu o zaštiti životne sredine dužna da uradi.

Na području opštine ne postoje veliki industrijski zagadivači, uglavnom su to drvoprerađivačka preduzeća – registrovanih ima oko 25 i većina posjeduje ekološku dozvolu. Po Zakonu o zaštiti životne sredine, svi su dužni da pribave ekološku dozvolu do 31.12.2009. godine.

STANOVNIŠTVO

Prema zvaničnoj procjeni, na području opštine Han Pijesak u 2008. godini živjelo je 4683 stanovnika. Od 1971. godine, kada je u ovoj opštini živjelo 7804 stanovnika, broj stanovnika se smanjio za oko 40%. Do depopulacije stanovništva je došlo zbog negativnog prirodnog priraštaja i stalnih migracija, uslovljenih ratnim dešavanjima, društvenim promjenama i ekonom-

Spomenik palim borcima 1992-1995.

skom krizom. Stanovništvo opštine danas je prostorno organizovano u 5 mjesnih zajednica, u kojima egzistira 26 naselja. Naseobinska mreža u opštini Han Pijesak pokazuje tendenciju rijetke mreže naselja. U prosjeku jedno naselje zauzima 12,3 km² bruto prostora opštine, a na 1 km² živi oko 12 stanovnika. Tradicionalni naseobinski obrazac u opštini Han Pijesak je uglavnom monoetnički. Jedno naselje je monoetničko zato što je u velikoj mjeri sastavljeno od rođaćkih grupa po ocu, koje su u nacionalno endogamnom sistemu i po definiciji nacionalo homogene.

Od 1971. godine do danas, u opštini Han Pijesak došlo je do depopulacije stanovništva zbog negativnog prirodnog priraštaja i stalnih migracija. Migracije nakon 1992. god. uglavnom su izazvane ratnim dešavanjima na

ovim područjima, društvenim promjenama i ekonomskom krizom. Zabilježena su migraciona kretanja iz ruralnih u razvijena urbana područja opštine, ali su prisutne i migracije ka većim i manjim gradskim centrima, pa i u mnoge države svijeta.

Polna struktura stanovništva u popisnim godinama je skoro uravnotežena, dok je starosna struktura veoma različita.

Zvaničan broj stanovnika, nacionalna pripadnost, starosna struktura i polna struktura se mogu utvrditi samo izvršenjem novog popisa stanovništva. Broj stanovnika u opštini, prema procjeni, u novembru 2009. godine iznosio je 3768, od čega je 1923 ženskog i 1845 muškog pola.

Koliko je alarmantan trend opadanja nataliteta i porast mortaliteta, svjedoči podatak da je u periodu od

Opštine RS

01.01.2004. do 20.10.2009. godine u opštini Han Pijesak rođeno 130-oro djece, a umrlo 313 stanovnika.

Zastupljenost pojedinih kategorija u ukupnom procijenjenom broju stanovnika:

- predškolska i školska djeca 16,00 %;
- radno sposobno stanovništvo

nalni pravac R-476, Han Pijesak-Olovo, a u toku posljednje tri godine i putni pravac Han Pijesak – Gođenje - Žepa proglašen je regionalnim pravcem. Ukupna dužina magistralnih i regionalnih puteva na području opštine Han Pijesak iznosi 60 KM.

Na području opštine Han

Većina lokalnih puteva je asfaltirana, dok su bez asfaltnog zastora samo čisti šumski putevi.

Otvorenost šumskoprirodnog područja, koje opštini pokriva sa 60%, dosta je povoljna i iznosi 12,9 km/1000 ha, a otvorenost teritorije cijele opštine je 7km/1000 ha, što je takođe dosta povoljna otvorenost.

TELEFONSKI I POŠTANSKI SAOBRAĆAJ

Telekomunikacione usluge na području opštine Han Pijesak obavlja preduzeće „Telekomunikacije RS“ AD Banja Luka (komercijalni naziv: m:tel) preko Terminalnog centra (za fiksnu telefoniju i Internet) i prodajnog mjesta za mobilnu telefoniju. U oblasti mobilne telefonije postoje još dva operatera: BH Telekom i ERONet, a za bežični Internet ZONA DASTO Semtel.

Tehnologija i tehnika telekomunikacija su u velikoj ekspanziji. Dolazi do brzog razvoja, ponude i korišćenja novih mogućnosti i usluga. Najveću revoluciju je izazvala pojava Interneta, koji je postao dostupan u fiksnoj i mobilnoj telefoniji. Evidentna su nastojanja da se u TC Han Pijesak uvedu nove tehnike i usluge, kao što je slučaj i na cijelom području m:tel-a. Kako je sve uslovljeno interesom, dakle profitom, na području sa malo stanovnika manja je i prodaja, pa noviteti dolaze sa malim zaokasnjem u odnosu na druge opštine Republike Srpske.

Okolina Han Pijeska

- 64,25 %;
- pripadnici populacije starih 19,74 %.

INFRASTRUKTURA I PUTNE KOMUNIKACIJE

Područjem opštine Han Pijesak prolazi dio magistralnog puta M-19 Sarajevo-Han Pijesak –Zvornik, koji predstavlja jednu od najznačajnijih putnih veza istočnog dijela RS, odnosno BiH sa Republikom Srbijom.

Osim magistralnog puta M-19, na području opštine Han Pijesak se nalazi i regio-

Pijesak postoje i lokalni putevi, šumsko-kamionski i nekatégorisani putevi. Ukupna dužina lokalnih puteva je 152,6 km, a nekatégorisanih 87,35 km.

Šumsko-kamionski putevi se vode u Šumskom gazdinstvu „Visočnik“ Han Pijesak. Oni nisu usklađeni sa lokalnim i nekatégorisanim putevima, tako da se neki nalaze na spisku lokalnih puteva, a istovremeno su i na spisku šumsko-kamionskih puteva i vode se kod ŠG „Visočnik“ Han Pijesak.

Opštine RS

Trenutno TC ne zaostaje mnogo u mogućnostima fiksne telefonije na području m:tel-a. Skoro sve usluge koje nudi m:tel dostupne su korisnicima Han Pijeska. Očekuje se ulazak IPTV na ovo područje, koji ima velike mogućnosti (kablovska interaktivna televizija).

Prije prodaje Telekomu skupljani su podaci i pravljeni planovi i podloge za telefonizaciju fiksne telefonije mjesnih zajednica. Bile su planirane tri tzv. lokalne centrale (RSS-remote switching stage-udaljeni pretplatnički (komutacijski) stepen): Pjenovac, Plane i Mrkalji. TC je sproveo anketu na čitavom području opštine (od kuće do kuće) o zainteresovanosti stanovnika za fiksnu telefoniju. Probleme u izgradnji tih centrala predstavljaju: mali broj stanovnika, razućenost domaćinstava (skupo pravljenje mreže) i nesigurnost prodaje anketiranim licima.

Širenjem CLL mreže (tzv. seoskih telefona-pokrićvanje ruralnih područja bez kablovske mreže) ostvarena je velika pokrivenost čitave opštine, a time i mogućnost posjedovanja telefonskog priključka, istina sa slabijim, nesigurnijim kvalitetom (rade na bazi sopstvenog napajanja) i sa manje mogućnosti.

TC je uspio eliminisati sve dvojničke priključke, što nije urađeno u cijelom m:tel-u. Postoji i problem tzv. uskih grla, gdje se zbog promjena regulacionih planova moraju ugrađivati PGS uređaji. Ma na takvih veza je nemoguć-

nost ISDN-a i ADSL-a (radi sa osjetno manjim brzinama). Na području Han Pijeska ima ukupno 1167 priključaka fiksne telefonije i 248 ADSL – internet priključaka od 256 instalisanih .

Pošta 71360 Han Pije-

sa svim korisnicima poštanskih usluga, kako organizacija tako i pojedinaca.

Osnovna djelatnost pošte Han Pijesak je vršenje usluge poštanskog saobraćaja, koji podrazumijeva kompleksan broj usluga prenosa, prijema i

Han Pijesak zimi

sak posluje kao organizaciona jedinica u sastavu „Pošte Srpske“ AD Banja Luka, RJ Istočno Sarajevo. Pošta je počela sa radom 1962. godine.

„Pošte Srpske“, pa samim tim i pošta Han Pijesak prati zahtjeve tržišta, svoje poslovanje usmjerava ka usavršavanju velikog broja postojećih, ali i uvođenju novih usluga, nastojeći da se prilagodi svjetskim standardima. Zahvaljujući tradiciji i kvalitetu poslovanja i trudu svih zaposlenih, u pošti Han Pijesak stvorena je osnova za buduću saradnju

urućenja bilo putem pismena bilo elektronskim putem. Pošta obavlja i posredničke usluge za druge poslovne kuće. Tu se prije svega misli na usluge transfera novca (Western Union), brokerske usluge za banjalučku berzu, mjenjačke poslove, usluge za Telekom Srpske, Lutriju RS, Elektro-distribuciju itd.

Pošta Han Pijesak opslužuje sa 4 poštara oko 1500 domaćinstava i više od 50 preduzeća raspoređenih na 10 rejona.

Opštine RS

Broj usluga koje obavlja pošta Han Pijesak čine normu časova od 105.144,38 N.M., što je poštu Han Pijesak svrstalo u treći red pošta od ukupno sedam, koliko ih ima u „Poštama Srpske“.

ELEKTROMREŽA

Opština Han Pijesak se napaja električnom energijom iz jednog pravca preko kV dalekovoda HE Vlasenica-ČTS 35/10 kV Han Pijesak.

- ČTS 35/10 kV 1 kom.
- Trafostanice u privatnom vlasništvu 25 kom.

Broj potrošača:

- Domaćinstava 1766
- Komunalni potrošači 171
- Velepotrosači

Najveći nedostatak elektrodistributivne mreže na području opštine Han Pijesak je napajanje iz samo jednog

13 domaćinstava realizovanog povratka, a u 2010. godini za 6 domaćinstava biće izgrađena NN mreža.

ŠUMARSTVO

RJ Šumarstvo zakonom je izdvojena iz sastava ŠIP „Plainsko“, koje je prije rata bilo nosilac privrednog razvoja sa 6 radnih jedinica (šumarstvo, primarna i finalna prerada drveta, transport, poljoprivreda i društveni standard i ugostiteljstvo) i posluje kao ŠG „Visočnik“ u sastavu JP „Šume Republike Srpske“ AD. Gazdinstvo zapošljava 190 radnika, njegov godišnji sječivi etat je oko 100.000 m³, a ostvaruje ukupan godišnji prihod oko 10.500.000 KM. 2009. godine u sastavu gazdinstva osnovana je nova RJ za eksploataciju, koja se bavi sječom i izvozom drvnih sortimenata i održavanjem mehanizacije, a zapošljava 36 radnika.

JPŠ „Šume Republike Srpske“ AD je 2008. godine dobilo prestižni FSC sertifikat za gazdovanje šumama na nivou cijelog preduzeća, a sam proces sertifikacije je započeo upravo u ŠG „Visočnik“ 2005. godine, u sklopu projekta holandske vlade. FSC sertifikacija gazdovanja šumama znači da se šumama gazduje prema strogim ekološkim, socijalnim i ekonomskim standardima.

FSC sertifikat predstavlja međunarodnu potvrdu da se gazdovanje šumama vrši u skladu sa međunarodnim kriterijumima- FSC standardima, koji obezbjeđuju ekološki odgovorno, društveno korisno i

Pogled na Malo polje

Na lokaciji opštine Han Pijesak prostire se elektrodistributivna mreža :

- DV 10 kV Vodova 110,7 km
- DV 35 kV Vodova 8,1 km
- TS 10/0,4 trafostanica 50 kom.
- NN mreža 173,4 km

pravca, što u zimskim mjesecima, zbog prekida dalekovoda usljed sniježnih padavina, dovodi do nestanaka struje, koji su u nekim godinama trajali po nekoliko dana. Elektrifikacijom su obuhvaćeni svi javni i privatni potrošači, osim objekata/lokacija povratka. Prema našim saznanjima, na elektrifikaciju trenutno čeka

Opštine RS

ekonomski održivo gazdovanje šumama .

POLJOPRIVREDA

Prema podacima iz 2006. godine, stanje u stočarstvu je bilo sljedeće: broj ovaca je iznosio 4736, a broj goveda 782. Prema svojim geografskim, reljefnim i klimatskim karakteristikama opština Han Pijesak ima dobre uslove za razvoj stočarstva – uzgoj goveda i ovaca. Prosječna veličina privatnih farmi je vrlo mala, to su farme malog obima proizvodnje, što je svakako ograničavajući faktor u razvoju poljoprivredne proizvodnje.

Na području opštine postoji Udruženje poljoprivrednika, međutim, postoji i potreba za osnivanjem zadruge, koja bi se ozbiljnije bavila problemima poljoprivrednika.

Prema podacima iz APIF-a, ukupno je registrovano 130 poljoprivrednih gazdinstava. Podaci Veterinarske ambulante pokazuju da je registrovano 1280 grla krupne stoke (od toga 220 muznih krava) i 5080 ovaca sa jagnjadima. Prema našim saznanjima, na području opštine ima oko 10 farmi sa po 5 – 10 muznih krava, a ostalo su sitni proizvođači sa 2-4 krave. Mlijeko otkupljuje Sarajevska mljekara „Milkos“ (oko 320000 litara godišnje). Postoji 6 laktofriza – otkupnih stanica za mlijeko, i to: Pjenovac, Japaga, Mrkalji, Džimrije, Kraljevo Polje i Han Pijesak. Međutim, javljaju se problemi u naplati, Mljekara kasni

sa isplatama a kasni i Vlada sa isplatom premija.

Pored privatnih poljoprivrednika, na području opštine Han Pijesak postoji i Akcionarsko društvo „Planina“ za poljoprivredno-stočarsku proizvodnju, koje se bavi uzgojem ovaca, goveda i konja. Sadašnje matično stado čine:

- matično stado ovaca, koje

koje su u vlasništvu države. Struktura zemljišta je sljedeća:

- vještačke livade.....370 ha
- prirodne livade360 ha
- -pašnjaci2300 ha
- U K U P N O: 3030 ha

Pored stočarskih farmi, na području opštine postoje još:

- farma koka nosilica, čiji je

Svetosavski dom

- broji 920 grla;
- matično stado goveda, koje broji 120 grla (u ljetnom periodu krave su sa telićima na paši; telići se prodaju kada dostignu tjelesnu masu 150-200 kilograma);
- matično stado konja, koje broji 52 grla. Ergela je osnovana 1947. godine, ali je veći broj grla prodat, ostalo je 5 ženskih omadi. Sva grla su umatičena, a AD „Planina“ je registrovana kao ergelski centar u RS.

AD „Planina“ koristi 3030 ha poljoprivrednih površina,

- kapacitet 1200 koka;
- farma brojlera – uzgoj tovnihi pilića, čiji je kapacitet 5000 komada u jednom turnusu.

Problemi sa kojima se susreću poljoprivrednici su: nedostatak poljoprivredne mehanizacije, problemi sa otkupom i plasmanom robe, loša infrastruktura, loše snabdijevanje električnom energijom (često nestaje struje na mjestima gdje su smješteni laktofrizi) i nedukovanost poljoprivrednih proizvođača .

Opštine RS

OBRAZOVANJE

Na području opštine organizovano je osnovno i srednje obrazovanje.

Od osnovnih škola, postoji samo jedna - OŠ „Milan Ilić Čiča Šumadijski“ u Han Pi-

i fizike. Kadrovska struktura zaposlenih u Osnovnoj školi zadovoljava njene potrebe, osim 8 časova informatike, 8 časova tehničkog obrazovanja i 2 časa prirode i društva. U školi se poštuje princip multietičnosti. Škola aktivno sa-

Unutrašnjost Crkve sv. Pantelejmona

jesku. Prije rata su pored matične postojale i tri područne škole, tako da je u te četiri škole na području opštine Han Pijesak bilo preko 700 đaka. Sada Osnovnu školu pohađa 278 učenika i 17 učenika u predškolskom odjeljenju. Osnovna škola ima 2900 m² zatvorenog prostora, sa dvorištem ukupno 7000 m². Prostorije škole su u relativno dobrom stanju i opremljene elementarnom opremom. Informatički kabinet je opremljen savremenom informatičkom opremom. Bolja opremljenost je potrebna u kabinetima biologije, hemije

rađuje sa NVO World Vision. Da bi se postigao napredak u vaspitno-obrazovnom radu, potrebno je uvođenje novih oblika rada u nastavni proces, savremene opreme i očiglednih sredstava.

Srednja škola radi kao odjeljenje Srednje škole Sokolac i trenutno postoji samo gimnazija. Ovu školu pohađa 150 učenika, raspoređenih u 6 odjeljenja. Potrebu za stručnim školama učenici iz Han Pijeska ostvaruju odlaskom u srednju školu u Vlasenici (uglavnom šumski tehničari), ili u neku drugu srednju školu

van Han Pijeska. Uključujući dvorište, Srednja škola raspolaze prostorom od 2100 m³. Prostorije u kojima se izvođa nastava su u dosta dobrom stanju (okrečene, potpođene laminatom, stolarija je nova, ali su oluci i krov škole dotrajali). Opremljenost učilima zadovoljava nastavni minimum, odnosno postoje osnovna učila za izvođenje nastave. Što se tiče kadrovske strukture nastavnika, nastavu u svim predmetima izvođa verifikovani nastavnici, osim informatike i matematike. Većina nastavnika dolazi iz Sokoca i ovdje predaje.

Planiranje srednjeg obrazovanja ne usklađuje se sa potrebama lokalnog tržišta rada. O tome govori i podatak da je trenutno na evidenciji nezaposlenih najviše lica sa srednjom stručnom spremom. Ukoliko se i zaposle, lica sa ovim stepenom obrazovanja moraju da idu na prekvalifikaciju, što znači da ponuda i potražnja nisu uopšte usklađene. Od trenutno zaposlenih lica sa SSS (ukupno 286), najviše ih radi u oblasti šumarstva i drvoprerađade, zatim u trgovini, zdravstvu i administraciji.

SPORTSKE AKTIVNOSTI

U opštini Han Pijesak egzistiraju sljedeći sportski klubovi :

1. Odbojkaški klub „Han Pijesak“, koji okuplja preko 90 članova u muškim i ženskim ekipama; ženske ekipe (seniorska, starije i mlađe pionirke) u zvaničnom dijelu

Opštine RS

takmičenja postižu zavidne rezultate;

2. Fudbalski klub „Han Pijesak“ okuplja 94 člana u školi fudbala, pionirskoj i kadetskoj ekipi, koje se takmiče u Omladinskoj ligi Područnog FS Istočno Sarajevo i seniorskoj ekipi, koja se takmiči u Regionalnoj ligi FS RS;

3. Taekwondo klub „Ozon“, koji trenutno okuplja preko 30 članova u tri kategorije: pionirskoj, juniorskoj i seniorskoj, ostvaruje zapažene uspjehe;

4. Udruženje građana „Fitnes Visočnik“;

5. Karate – sekcija Karate kluba iz Vlasenice.

6. Atletika, u kojoj su takmičari sa područja opštine nekada postizali značajne rezultate, trenutno nije zastupljena.

U Han Pijesku postoji sportska dvorana, koja ispunjava standarde za odbojkaški teren kapaciteta 200 mjesta za sjedenje. Fudbalski klub je vlasnik fudbalskog terena sa tribinama kao i klupske zgrade sa svlačionicom.

Opština participira u finansiranju sportskih klubova u iznosu od oko 10% od pla-

niranog budžeta Opštine. U 2009. godini iz budžeta Opštine Han Pijesak sportskim klubovima su isplaćena sredstva u iznosu od oko 30.000 KM, koliko je bilo i planirano.

Narodna biblioteka Han Pijesak baštini tradiciju Narodne knjižnice i čitaonice iz 1923. godine. Najstarija je kulturna ustanova u gradu i jedan je od nosilaca njegovog kulturnog života. Biblioteka

„Ćiro“, 1966. godina

KULTURNE AKTIVNOSTI

Na području opštine Han Pijesak postoje sljedeće ustanove za kulturu:

1. Narodna biblioteka;
2. Centar za kulturu i sport „Pogled“.

raspolaze raznovrsnim knjižnim fondom od 27.216 bibliotekskih jedinica.

U Narodnoj biblioteci rade: odjeljenje nabavke i obrade, odjeljenje stručne knjige, opšte pozajmno odjeljenje, dječije odjeljenje, čitaonica i

Goran Ašonja, načelnik Opštine

„Opština Han Pijesak biće sredina ugodna za život, posjetu, rad i poslovanje uz primjenu evropskih standarda; sa dobro riješenom komunalnom i saobraćajnom infrastrukturom; sa visoko razvijenom privredom u oblasti šumarstva, drvoprerađivačke industrije, poljoprivrede i turizma; uz visok stepen iskorišćenosti obnovljivih izvora energije.

Biće ekonomski prosperitetno i ulagačima privlačno područje sa visokom stopom zaposlenosti i dobro obrazovanom radnom snagom; sa brojnim sportskim, kulturnim i obrazovnim dešavanjima; uz aktivno učešće građana u odlučivanju o bitnim pitanjima života, rada i razvoja.“

Opštine RS

zavičajno odjeljenje. U bibliotekoj mreži su i 2 školske biblioteke. Broj korisnika Biblioteke je oko 4,5% u odnosu na broj stanovnika.

Centar za kulturu i sport osnovan je 2001. godine. Centar se bavi organizacijom sportskih turnira i svih sportskih dešavanja (treninga i slično) u sportskoj dvorani, kao i

organizacijom kulturnih dešavanja u opštini Han Pijesak. Svojim radom Centar

Svojim radom Centar afirmiše kulturu i sportski život u Han Pijesaku.

U okviru Centra za kulturu i sport postoji bioskopska sala i galerija, kojima raspolaže Centar, a koje su u vlasništvu Opštine. U vlasništvu

Opštine je i sportska dvorana, kojom takođe raspolaže Centar.

U okviru Centra postoji likovna i pozorišna sekcija, a plesna sekcija je u fazi osnivanja. Pri Centru egzistira KUD „Sveti Pantelejmon“, koji broji oko 70 članova, organizovanih u 3 grupe prema uzrastu.

Investicioni projekti opštine Han Pijesak

Fabrika za preradu mlijeka i mliječnih proizvoda – PRERADA HRANE

LOKACIJA

Investicija je planirana na lokaciji „Mekote“. Investitoru nudimo mogućnost Greenfield investicije u „Industrijskoj zoni Mekote“ ili Brownfield investicije, takođe na lokaciji „Mekote“ – napuštena fabrika bivše tekstilne industrije sa kompletnom infrastrukturom

OPIS PROJEKTA

Projekat podrazumijeva izgradnju fabrike (ili rekonstrukciju postojeće fabrike tekstilne industrije) za preradu mlijeka i mliječnih proizvoda.

Ciljevi ove investicije su: direktno: razvoj poljoprivrede, povećanje zaposlenosti i povećanje prihoda od poljoprivrede, a indirektni: zapošljavanje u poljoprivredi, povećanje konkurentnosti poljoprivrednog sektora, rast broja poljoprivrednih gazdinstava, povećanje stočnog fonda i razvoj ruralnih dijelova opštine.

Ova investicija je dio lanca vrijednosti poljoprivredno-prehrambene proizvodnje koja će omogućiti veći i sigurniji prihod poljoprivrednim proizvođačima kroz plasman mlijeka.

UKLAPANJE PROJEKTA U RAZVOJNU POLITIKU OPŠTINE

Ova investicija je predviđena kako u prostorno-planskoj, tako i razvojnoj dokumentaciji opštine (Urbanistički i prostorni plan te Strategija razvoja opštine za period 2011-2016. godina).

Na opštini Han Pijesak i okolnim opštinama (Sokolac, Rogatica i Vlasenica) nema ni jedna fabrika za preradu mlijeka i mliječnih proizvoda pa postoji realna ekonomska opravdanost ove investicije. Izgradnjom fabrike procjenjuje se da bi se stočni fond na opštini Han Pijesak povećao za najmanje 100%, jer postoji inicijativa kod poljoprivrednika da povećaju stočni fond ukoliko bi se izgradili prerađivački kapaciteti, koji bi im osigurali plasman i isplativost ulaganja u poljoprivredu. Poljoprivrednici trenutno plasiraju mlijeko putem otkupnih stanica-laktofriza pod nepovoljnim uslovima i zbog toga nema povećanja stočnog fonda, iako opština Han Pijesak prema svojim reljefnim, geografskim i klimatskim uslovima ima idealne uslove za razvoj stočarstva, što je i bila okosnica razvoja ruralnog dijela opštine Han Pijesak prije posljednjeg rata kada je stočni fon bio nekoliko puta veći nego danas. Podaci relevantni za ocjenu isplativosti investicije su sljedeći:

Na opštini Han Pijesak registrovano je 150 poljoprivrednih gazdinstava, 20-tak mini farmi sa 5-10 muznih krava, ukupno je registrovano 1000 grla muznih krava, 5000 muznih ovaca, godišnje se otkupljuje 350.000 litara. Što se tiče okolnih

Opštine RS

opština, posjedujemo podatke za opštinu Rogatica i Sokolac (granice ovih opština su udaljene od lokacije gdje je predviđena fabrika po 15 kilometara, postoji dobra saobraćajna povezanost i mreža lokalnih puteva na svim opštinama) gdje je registrovano 10000 grla muznih krava, 55000 muznih ovaca i gdje se godišnje otkupljuje cca 2 mil. litara mlijeka.

NAČIN INVESTIRANJA I VISINA OČEKIVANE INVESTICIJE

Poželjan način investiranja je direktno ulaganje kako domaće tako i inostrane firme

PODRŠKA LOKALNE UPRAVE

U strategiji razvoja opštine fokus je stavljen na razvoj poljoprivrede i prerađivačkih kapaciteta vezanih za poljoprivredu. Visina podsticaja, subvencija, olakšica i sl. posebno će se regulisati sa potencijalnim investitorom.

Fabrika za proizvodnju drvenih peleta - ENERGETIKA

LOKACIJA

Fabrika za proizvodnju peleta biće smještena u industrijskoj zoni „Mekote“, opština Han Pijesak.

OPIS PROJEKTA

Svrha investiranja je otpočinjanje proizvodnje drvenih peleta za kojima postoji stabilno rastuća tražnja na inostranom tržištu. Biomasa je razgradivi dio proizvoda, ostatka i otpadaka iz šumarstva i drvne industrije čije energetske korištenje je dozvoljeno u skladu sa propisima koji uređuju zaštitu životne sredine. Projekat će doprinjeti smanjenju odlaganja i ostavljanja šumskog i pilanskog otpada u široj regiji Han Pijeska i otvoriti mogućnost lokalnog razvoja kroz rast i razvoj postojećih i novih MSP i otvaranje novih radnih mjesta u ruralnim i nedovoljno razvijenim područjima.

UKLAPANJE PROJEKTA U RAZVOJNU POLITIKU OPŠTINE

Ova investicija je predviđena kako u prostorno-planskoj, tako i razvojnoj dokumentaciji opštine (Urbanistički i prostorni plan te Strategija razvoja opštine za period 2011-2016. godina).

Opština Han Pijesak i ostale opštine u regiji imaju bogatstvo šumskog resursa gdje se godišnje „proizvede“ na desetine hiljada kubnih metara drvne biomase koja nema svoju komercijalnu upotrebu. Strategijom razvoja opštine Han Pijesak za period

2011-2016. godina planirano je podsticanje ulaganja u proizvodnju zasnovanu na biomasi, jer je na osnovu postojeće ekonomske studije utvrđeno da Republika Srpska, a posebno opštine koje imaju bogatstvo šumskog resursa i drvoprerađivačkih kapaciteta (gdje se stvara značajna količina drvne biomase u vidu pilanskog otpada) mogu da ostvare potpuno održiv i nezavistan razvoj u oblasti obnovljivih izvora energije. S obzirom da predstavlja ekološki poželjnu i prihvatljivu proizvodnju potencijalni investitor može računati na korištenje sredstava EU fondova i ostalih donatora koji podržavaju ovaj vid ulaganja.

NAČIN INVESTIRANJA I OČEKIVANA VISINA INVESTICIJE

Poželjan način investiranja je direktno ulaganje domaćeg ili stranog investitora. Opština posjeduje Investicioni program i Idejni mašinski projekat za Fabriku za proizvodnju drvenih peleta.

- Vrijednost investicije: 4,3 mil. KM
- Kapacitet proizvodnje: 40.000 t/godišnje peleta
- Broj zaposlenih: 37
- Int.stopa rent.: 56,3%
- Vrijeme povraćaja investicije: u trećoj godini
- Neto sad. vrij.: 7,5 mil. KM

PODRŠKA LOKALNE UPRAVE

Opština Han Pijesak ustupiće na trajno korištenje zemljište/parcelu pod uslovima koji važe za sve investitore te će obezbijediti potrebne dozvole i saglasnosti za potrebne građevinske radove, izgradnju hale i uređenje zemljišta i infrastrukture prema projektnoj dokumentaciji.

Projekat rekonstrukcije i revitalizacije „Vile Karađorđevića“- TURIZAM

LOKACIJA

„Vila Karađorđevića“ smještena je u centru Han Pijeska i u vlasništvu je Opštine Han Pijesak.

OPIS PROJEKTA

Jedna od najznačajnijih istorijskih lokacija na prostoru opštine je Vila Karađorđevića, koja se nalazi skoro u centru grada, a čijom rekonstrukcijom bi se mogla formirati određena turistička ponuda. Projektom je predviđena rekonstrukcija objekta, koji je u potpunosti devastiran, zajedno sa zgradom Stare direkcije, koja se nalazi u neposrednoj blizini.

Opštine RS

Uporedo sa rekonstrukcijom i sanacijom ovih objekata, bio bi uređen i okolni park, u cilju izgradnje jedinstvene turističke cjeline.

UKLAPANJE PROJEKTA U RAZVOJNU POLITIKU OPŠTINE

Ova investicija je predviđena kako u prostorno-planskoj, tako i razvojnoj dokumentaciji opštine (Urbanistički i prostorni plan te Strategija razvoja opštine za period 2011-2016. godina). Prednost ove investicije je u kulturno-istorijskoj pozadini objekta sa komparativnim prednostima opštine (čist vazduh- Han Pijesak je vodeći grad u Evropi po količini ozona, što je i nagnalo austrougarskog Cara Franju Josifa da počne sa gradnjom ljetnikovca, koji je kasnije konačno izgradio Kralj A. Karađorđević). Uz ostalu turističku ponudu u vidu lovnog turizma, za šta postoje ogromni potencijali te zimskog i rekreativnog turizma, ulaganjem u ovu investiciju može se ponuditi jedinstveni turistički proizvod.

Ako bi se ova investicija ostvarila očekujemo da dođe do zapošljavanja određenog broja radnika sa područja opštine Han Pijesak, povećane prihoda od turizma, a samim tim i veći prihod budžeta opštine. Zatim, što smatramo najznačajnijim, priliv drugih investicija zbog formirane potražnje za turističkim uslugama.

NAČIN INVESTIRANJA I VISINA OČEKIVANE INVESTICIJE

S obzirom da je objekat u vlasništvu opštine, te da je na listi objekata od izuzetnog kulturno-istorijskog značaja najpoželjniji način investiranja je određena forma javno-privatnog partnerstva ili davanje u zakup na period koji ne bi bio kraći od 20 godina. S obzirom da ne postoji projektna dokumentacija niti bilo kakav predračun radova, visina investicije zavisi od ideje investitora. Neformalna procjena je da sama rekonstrukcija „Vile Karađorđevića“ košta najmanje 500.000 KM.

PREDSTAVNIŠTVO REPUBLIKE SRPSKE

**Bulevar despota Stefana 4/IV
Beograd, Srbija**

Tel: 00 381 11 324 6633

Faks: 00 381 11 323 8633

E-mail: predstavnistvo@predstavnistvorsbg.rs